

ARTE-FAKT SDRUŽENÍ PRO OCHRANU PAMÁTEK

Restaurování – retrospekce

Sborník textů na téma historie konzervování
a restaurování v českých zemích

Restaurování – retrospekce

Sborník textů na téma historie konzervování
a restaurování v českých zemích

Autoři textů

© Ing. Václava Antušková | Univ.Prof. Mag. DI Wolfgang Baatz | Ing. et BcA. Martina Bajoux Kmoníčková |
Mgr. Zuzana Bauerová, PhD. | Mag. Catherine Bouvier | Josef Čoban, akad. mal. | Mag. Dr. Sigrid Eyb-Green |
BcA. Ivana Fajdiaková | Mgr. BcA. Zdenka Gläserová Lebedová | Mgr. Matěj Kruntorád, Ph.D. |
BcA. Dominika Medová | Mgr. Anežka Mikulcová | Mgr. Vladislava Říhová, PhD. | Mag. Magdalena Schindler |
Ing. Radka Šefců | MgA. Milana Vanišová

Fotografie na obálce Kostel sv. Václava, Hustopeče, transfer nástěnné malby Smrt Panny Marie, 1962.

© Archiv Fakulty restaurování, pozůstalost Jiřího Josefíka.

© Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z.s., 2020

ISBN 978-80-905924-4-5

Editorial

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí přátelé,

tato publikace byla zamýšlena jako sborník textů z konference **Restaurování a ochrana uměleckých děl**, která se měla uskutečnit v březnu roku 2020. Vzhledem k vládním opatřením v souvislosti se šířením viru Covid-19 omezujícím, mimo jiné, odborné, kulturní a společenské akce, nebylo možné konferenci v plánovaném jarním ani náhradním podzimním termínu uskutečnit.

Z důvodu přetrvávající nejistoty ohledně dalšího vývoje epidemiologické situace nestanovujeme konkrétní náhradní datum akce, ale odkládáme jí prozatím na „neurčito“. Ze stejného důvodu neotálíme s publikováním sborníku textů připravených na konferenci, a vydáváme jej samostatně coby drobný příspěvek k závažnému tématu, které si jistě zaslouží větší pozornost a hlubší reflexi.

Téma konference bylo vymezeno podtitulem **Restaurování – retrospekce** a jak již tento podtitul napovídá, šlo o pohled do minulosti oboru konzervování a restaurování v České republice, potažmo v bývalém Československu. V době, která má tendence hledět pouze vpřed, je nanejvýš nutné pohlédnout také opačným směrem, jelikož právě na základě toho, co se odehrálo v minulosti, na základě toho, co bylo uděláno, co se z dnešního hlediska povedlo či nepovedlo, lze jasně formulovat myšlenky a teze s platností nejen pro současnost, ale i pro budoucnost.

Nenápadným, nicméně důležitým aspektem v oboru konzervování a restaurování je taktéž skutečnost, že aktivní profesionální život opouští generace konzervátorů a restaurátorů s rozsáhlými a necenitelnými znalostmi a zkušenostmi, které s jejich odchodem hrozí upadnout do zapomnění. Na důležitost tohoto fenoménu poukazuje mimo jiné i jeden z textů tohoto sborníku, a to příspěvek mladých kolegů z vídeňské Akademie výtvarných umění, zaměřený na dokumentaci vývoje konzervování a restaurování v Rakousku v druhé polovině 20. století.

Konference by měla přispět k širší historické reflexi oboru konzervování a restaurování a podnítit oborovou diskuzi na téma, které snad mohu ve výše naznačených souvislostech nazvat potenciální ztrátou paměti. Smyslem této diskuze by bylo připomenout významné proudy a osobnosti, které ovlivňovaly procesy restaurování a obnovy památek, reflektovat vznik a vývoj způsobů oprav památek, které se posléze konstituovaly v samostatný obor konzervování a restaurování na území současné České republiky.

Věřím, že v blízké budoucnosti se nám podaří uspořádat akci, jejímž smyslem je společné setkání, vzájemná výměna informací, diskuze aktuálních témat a sdílení zkušeností a zážitků. Právě toto byl a je jeden z hlavních důvodů, proč cyklus konferencí Restaurování a ochrana uměleckých děl před patnácti lety vznikl.

Děkuji Vám všem za pochopení, trpělivost a neutuchající zájem o dění v našem profesním oboru.

Na shledanou v časech, které přejí vzájemnému setkávání, se těší

Mgr. art. Luboš Machačko
předseda Arte-fakt,
sdružení pro ochranu památek, z.s.

Editorial	5
Zuzana Bauerová Povojnové reformy školstva a vzdelávanie v oblasti konzervovania-reštaurovania výtvarných a umeleckoremeselných diel	8
Milana Vanišová Historický vývoj konzervátorství a restaurátorství papírových dokumentů a knižní vazby, používaných metod a vzdělávacích institucí v Československu a České republice	18
Radka Šefců – Martina Bajoux Kmoníčková – Václava Antušková Historie chemicko-technologické laboratoře v Národní galerii Praha	30
Magdalena Schindler – Catherine Bouvier The development of conservation in the years 1950–2000 in Austria: tacit knowledge and disciplinary professionalization	44
Josef Čoban Organizace restaurování zapsaných kulturních památek v ČR	48
Anežka Mikulcová Restaurování chrámu sv. Petra a Pavla v Mělníku – od exaktního purismu k tvůrčí rekonstrukci	54
Matěj Kruntorád Bratři Kotrbové versus československá restaurátorská škola	70
Zdenka Gläserová Lebedová Malíř Josef Navrátil. Od řemesla a umění k patentu na trvanlivé barvy	84
Vladislava Říhová – Dominika Medová – Ivana Fujdiaková Pozůstalost Jiřího Josefíka	94
Kontakty	105

Ing. Václava Antušková
Národní galerie Praha
Staroměstské nám. 12, 110 15 Praha 1

Univ.Prof. Mag. DI Wolfgang Baatz
Academy of Fine Arts Vienna
Institute for Conservation-Restoration
e-mail: w.baatz@akbild.ac.at

Ing. et BcA. Martina Bajoux Kmoníčková
Národní galerie Praha
Staroměstské nám. 12, 110 15 Praha 1

Mgr. Zuzana Bauerová, PhD.
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
Náměstí Jana Palacha 80, 116 93 Praha 1
e-mail: zuzana.bauerova@vsup.cz

Mag. Catherine Bouvier
Pre Doc at the Academy of Fine Arts Vienna
Institute for Conservation-Restoration
e-mail: c.bouvier@akbild.ac.at

Josef Čoban, akad. mal.
restaurátor
e-mail: josef.coban@post.cz

Mag. Dr. Sigrid Eyb-Green
Academy of Fine Arts Vienna
Institute for Conservation-Restoration
e-mail: s.eyb-green@akbild.ac.at

BcA. Ivana Fujdiaková
Fakulta restaurování
Univerzita Pardubice
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl
e-mail: st46893@student.upce.cz

Mgr. BcA. Zdenka Gláserová Lebedová
Státní oblastní archiv v Zámrsku – Státní okresní archiv Jičín
Raisova 533, 506 01 Jičín
e-mail: zdenkaglaserova@gmail.com

Mgr. Matěj Kruntorád, Ph.D.
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně
Ústav dějin umění Akademie věd ČR, v. v. i.
Veveří 97, 602 00 Brno
e-mail: kruntorad@udu.cas.cz

BcA. Dominika Medová
Fakulta restaurování
Univerzita Pardubice
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl
e-mail: domimed@atlas.cz

Mgr. Anežka Mikulcová
Národní památkový ústav, generální ředitelství
Valdštejnské náměstí 162/3, 118 01 Praha 1
e-mail: mikulcova.anezka@npu.cz

Mgr. Vladislava Říhová, PhD.
Fakulta restaurování
Univerzita Pardubice
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl
e-mail: vladislava.rihova@upce.cz

Mag. Magdalena Schindler
Pre Doc at the Academy of Fine Arts Vienna
Institute for Conservation-Restoration
e-mail: m.schindler@akbild.ac.at

Ing. Radka Šefců
Národní galerie Praha
Staroměstské nám. 12, 110 15 Praha 1
e-mail: radka.sefcu@ngprague.cz

MgA. Milana Vanišová
Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická v Praze
Hellichova 22, 118 00 Praha 1
e-mail: vanisova@hellichovka.cz

Restaurování – retrospekce

Sborník textů na téma historie konzervování
a restaurování v českých zemích

Autoři textů:

© Ing. Václava Antušková | Univ.Prof. Mag. DI Wolfgang Baatz | Ing. et BcA. Martina Bajoux Kmoníčková |
Mgr. Zuzana Bauerová, PhD. | Mag. Catherine Bouvier | Josef Čoban, akad. mal. | Mag. Dr. Sigrid Eyb-Green |
BcA. Ivana Fujdiaková | Mgr. BcA. Zdenka Gláserová Lebedová | Mgr. Matěj Kruntorád, Ph.D. |
BcA. Dominika Medová | Mgr. Anežka Mikulcová | Mgr. Vladislava Říhová, PhD. | Mag. Magdalena Schindler |
Ing. Radka Šefců | MgA. Milana Vanišová

Jazyková redakce: Michaela Čadilová | Ludmila Marešová Kesselgruberová

Jazyková redakce anglicky psaných částí: Jana Tmejová | Ivan Pachtl

Editor: Luboš Machačko

Fotografie na obálce: Kostel sv. Václava, Hustopeče, transfer nástěnné malby Smrt Panny Marie, 1962.
© Archiv Fakulty restaurování, pozůstalost Jiřího Josefíka.

Grafická úprava a sazba: Radka Velebilová

V sazbě bylo použito písmo Anselm, Střešovická písmolijna.

Počet stran: 108

Vydání 1., 2020

Vydalo: © Arte-fakt, sdružení pro ochranu památek, z.s.

Tisk: H.R.G. spol. s r.o., Litomyšl

ISBN 978-80-905924-4-5